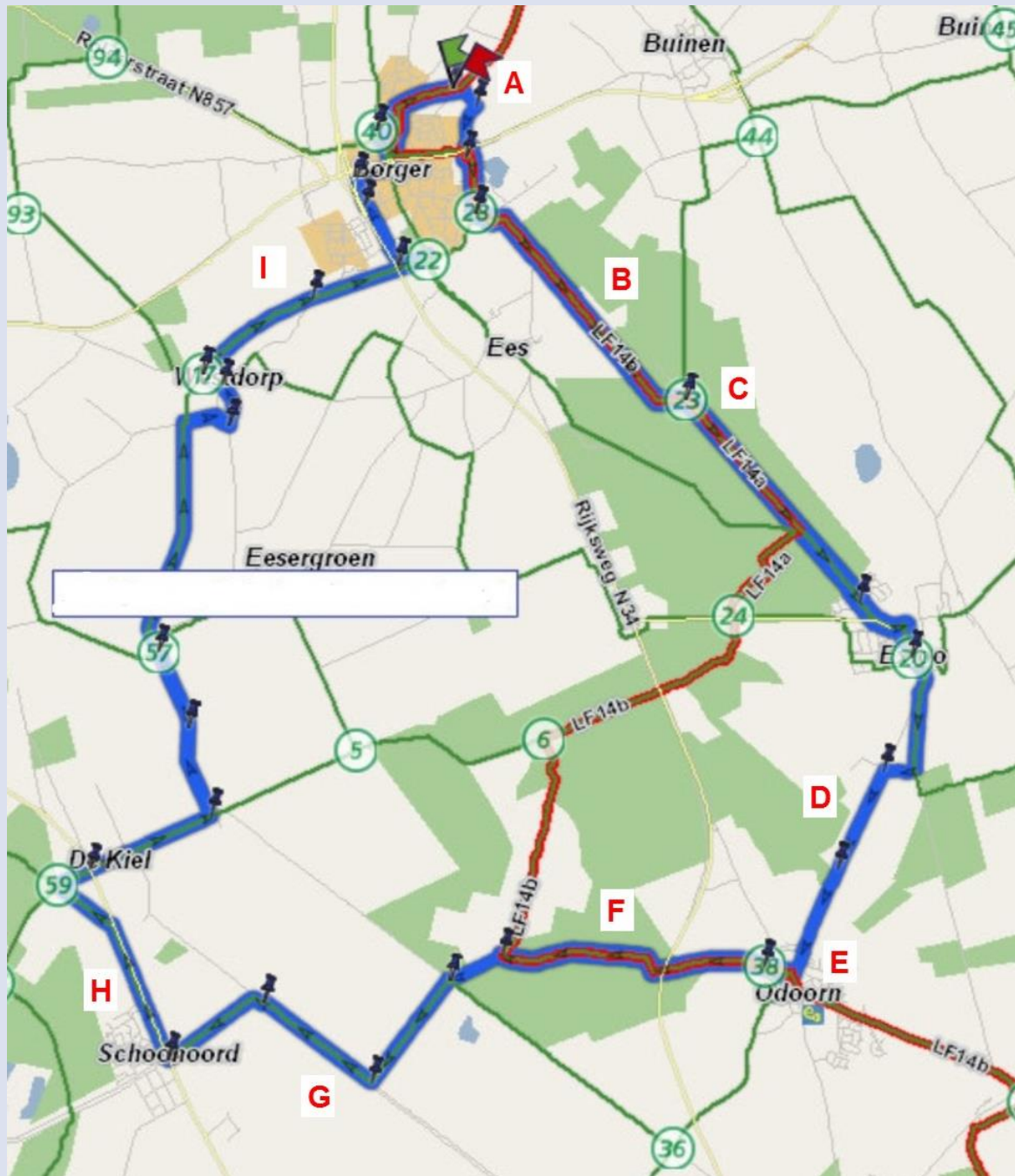

Langs Drentse reuzen

Startplaats: Parkeerplaats van het Hunebedcentrum
Afstand: 33,8 km

Het is wellicht een goed idee om deze fietstocht te beginnen of af te sluiten met een bezoek aan de boeiende exposities in het Hunebedcentrum.
Heb u zin in een hapje of drankje? Het museumcafé biedt een keur aan mogelijkheden!

ROUTEBESCHRIJVING

Routebeschrijving

Startpunt:	Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)
Eindpunt:	Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)
Routetype:	Combinatie fietsnetwerken
Lengte:	33,8 km
Rittijd bij 18 km/u:	1 uur en 53 minuten

De Fietsersbond wenst u een prettige fietstocht

Start bij Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe) en ga **zuid**

2	Ga na 20 meter bij de T-splitsing	linksaf naar	LF14b	0 km	
3	Ga na 75 meter bij de zijstraat	rechtsaf naar	fietspad in Borger	0,1 km	
4	Ga na 250 meter bij de T-splitsing	rechtsaf , naam blijft	fietspad	0,3 km	
5	Ga na 425 meter bij de zijstraat	schuin links , naam blijft	fietspad	0,8 km	
6	Ga na 10 meter bij de Y-splitsing	schuin links naar	LF14a & knooppunt 23	0,8 km	
7	Ga na 3,6 km bij knooppunt 23	rechtdoor naar	knooppunt 20	4,4 km	
8	Ga na 3,5 km bij knooppunt 20	rechtdoor naar	Zuiderhoofdstraat	7,9 km	
9	Ga na 410 meter bij het kruispunt	schuin links naar	Burg. J. van Roijenpad	8,3 km	
10	Ga na 730 meter bij het kruispunt	schuin rechts naar	Leewalweg	9,1 km	
11	Ga na 280 meter bij het kruispunt	linksaf naar	Exloerweg	9,3 km	
12	Ga na 2 km bij de T-splitsing	linksaf naar	Andries Diepenbrugweg	11,3 km	
13	Ga na 15 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Exloerweg	11,3 km	
14	Ga na 240 meter bij de kruising	rechtsaf naar	LF14b	11,6 km	
15	Ga na 3 km bij de Y-splitsing	schuin links naar	fietspad in Odoornerveen	14,5 km	
16	Ga na 570 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Achterweg	15,1 km	
17	Ga na 10 meter bij de zijstraat	linksaf naar	Manrohrweg	15,1 km	
18	Ga na 1,3 km bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Noordzijde	16,4 km	
19	Ga na 1,3 km bij de zijstraat	linksaf naar	Langebrug	17,7 km	
20	Ga na 25 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Zuidzijde	17,7 km	
21	Ga na 390 meter bij het einde	rechtdoor , naam wordt	Kerklaan	18,1 km	
22	Ga na 730 meter bij het kruispunt	rechtsaf naar	Slenerweg	18,8 km	
23	Ga na 40 meter bij het kruispunt	rechtdoor , naam wordt	Tramstraat	18,9 km	
24	Ga na 1,4 km bij de kruising	linksaf naar	De Tip	20,2 km	
25	Ga na 660 meter bij de kruising	rechtsaf naar	fietspad	20,9 km	
26	Ga na 350 meter bij de 5-sprong	terug , naam blijft	fietspad	21,3 km	
27	Ga na 10 meter bij de 5-sprong	rechtsaf naar	Rolderstraat	21,3 km	
28	Ga na 10 meter bij het kruispunt	rechtsaf naar	Eserstraat	21,3 km	
29	Ga na 395 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Brammershoopstraat	21,7 km	
30	Ga na 10 meter bij de T-splitsing	linksaf , naam blijft	Brammershoopstraat	21,7 km	
31	Ga na 895 meter bij de zijstraat	linksaf naar	Kanaalstraat	22,6 km	
32	Ga na 4 km bij de 3-sprong	scherp rechts naar	De Mepscheweg	26,6 km	
33	Ga na 325 meter bij de T-splitsing	rechtsaf naar	Brink	26,9 km	
34	Ga na 180 meter bij de T-splitsing	scherp links , naam blijft	Brink & richting knooppunt 17	27,1 km	
35	Ga na 515 meter bij de T-splitsing	schuin links naar	Schoonloerstraat & knooppunt 17	27,6 km	
36	Ga na 130 meter bij knooppunt 17	rechtsaf naar	knooppunt 22	27,7 km	
37	Ga na 2,5 km bij knooppunt 22	schuin links naar	fietspad	30,2 km	
38	Ga na 5 meter bij de kruising	linksaf naar	Eeserstraat	30,2 km	
39	Ga na 45 meter bij het kruispunt	scherp links naar	fietspad	30,3 km	
40	Ga na 290 meter bij de Y-splitsing	rechtsaf naar	Westdorperstraat	30,6 km	
41	Ga na 230 meter bij de Y-splitsing	schuin links naar	Dalkampen	30,8 km	
42	Ga na 405 meter bij de T-splitsing	schuin links naar	Eskant	31,2 km	
43	Ga na 385 meter bij de T-splitsing	linksaf naar	Grote Brink	31,6 km	
44	Ga na 160 meter bij de zijstraat	rechtdoor , naam wordt	Achter de Brink	31,8 km	
45	Ga na 145 meter bij de T-splitsing	linksaf naar	Hoofdstraat	31,9 km	
46	Ga na 440 meter bij de zijstraat	terug , naam blijft	Hoofdstraat	32,3 km	
47	Ga na 275 meter bij de kruising	linksaf naar	Torenlaan	32,6 km	
48	Ga na 20 meter bij de zijstraat	linksaf naar	LF14b	32,6 km	
49	Ga na 1,1 km bij de zijstraat	linksaf naar	Hunebedcentrum in Borger	33,7 km	
50	Kom na 30 meter bij het eindpunt van uw route			33,8 km	

Einde bij Hunebedcentrum in Borger (Borger-Odoorn, Drenthe)

Aanvullende informatie

- A.** U kunt meteen aan het begin van uw fietstocht de eerste reus gaan zien: het grootste hunebed van Nederland. Het ligt, vanaf de parkeerplaats gezien, aan de andere kant van het Hunebedcentrum. U kunt dit ook bewaren tot het eind van uw fietstocht. Hunebedden zijn de oudste monumenten in Nederland. Deze monumenten zijn ongeveer 5.000 jaar geleden gebouwd in de Nieuwe Steentijd, de laatste periode van de Steentijd. Hunebedden werden gemaakt van enorme zwerfkeien die met de ijsskarp in de ijstijd van ongeveer 100.000 jaar geleden naar het noorden van Nederland schoven. Deze keien zijn alleen te vinden waar de ijsskarp is geweest: het noorden van Nederland. De enorme keien worden ook wel megalieten genoemd (afgeleid van de Griekse woorden mega = groot, en lithos = steen). Hunebedden werden gebruikt als grafkamers. De botten van de overleden mensen zijn in de loop van 5000 jaar vergaan. Een deel van de grafgeschenken is wel goed bewaard gebleven: potten van aardewerk, gereedschap en wapens van steen, en sieraden van bijvoorbeeld barnsteen. De hunebedbouwers in Noord-Europa, ook die van het Nederlandse gebied, maakten aardewerk dat ze decorerden op een manier die heel apart is. Je herkent het direct. Bovendien maakten ze een potvorm die je bijna nergens anders ziet: een beker met een hals in de vorm van een trechter. De mensen die trechterbekers maakten, hadden zoveel dingen gemeen, dat archeologen spreken van de Trechterbekercultuur.
- B.** Even buiten de fietsroute, ter hoogte van het bungalowpark “Land van Bartje”, kunt u een pingoruïne bezoeken. Hij ligt aan de overzijde van het heideveld waar u hier langs fietst. Pingoruïnes zijn de overblijfselen van een pingo als het ijs in de ondergrond smelt. Tijdens de laatste ijstijd was het zo koud dat de bovenste laag van de ondergrond permanent bevroren was (permafrost). De bodem was tenminste twintig meter en plaatselijk tot wel vijftig meter diep bevroren. Onder deze bevroren bodem bevond zich grondwater dat vanwege de grote diepte sterk onder druk stond. Op plaatsen waar zich scheuren in de permafrost bevonden welke het grondwater daarom omhoog. Zodra het in de zone met permafrost kwam bevroor het. Hierdoor ontstond een ondergrondse ijslens, die door de aanvoer van nieuw grondwater bleef groeien. De grond boven de ijslens werd steeds verder omhooggeduwd. Er ontstond een heuvel die tientallen meters hoog kon worden. Door de aanhoudende groei van de ijsheuvel ontstonden er op een gegeven moment scheuren in de grond bovenop de ijslens. Zonlicht kon nu op het ijs schijnen, waardoor dit langzaam ging smelten. Ook de bedekkende grondlaag ontdooide. Geholpen door het smeltwater dat van de pingo afstroomde gleden stukken grond naar beneden, die zich aan de voet van de heuvel ophoopten. Zo vormde zich aan de onderkant een ringvormige aarden wal, de zogenaamde randwal. Toen al het ijs gesmolten was bleef er een ringvormige krater over die zich vulde met smeltwater: een pingoruïne. Dit meertje kan vervolgens in een warmere tijd weer opgevuld worden met organisch materiaal als gevolg van plantengroei. In de loop der tijd vormt zich uit dit organisch materiaal veen. Later is dat veen er door de mens uit gehaald om te gebruiken als brandstof. Hierdoor werd de vorm van de pingo's weer zichtbaar als ronde meertjes in het landschap. In Nederland vinden we pingoruïnes voornamelijk in het noorden en het oosten van het land.
- C.** Prinses Beatrixeik. Terwijl de landmeter van het kadaster bezig was met het uitzetten van de precieze grenzen in het stuk “woeste grond” dat later ingeplant zou worden met nieuw bos en terwijl medewerkers van Staatsbosbeheer grensstenen ingroeven, begonnen overal kerkklokken te luiden. Het was 31 januari 1938: er was een prinsesje geboren. De toenmalige boswachter van Exloo gaf direct opdracht een eikenboom te planten ter ere van dit heugelijke feit. Ook liet hij een grote steen neerleggen waarin naam en datum werden gebeiteld. Twee jaar later brak de oorlog uit. De bezetter gaf de boswachter het bevel de naam van de steen te verwijderen. De boswachter, dhr. Meelker, verving de

steen echter door een andere steen. De Beatrixsteen werd op een geheime plaats ingegraven tot de bevrijding.

- D.** Achter het zwembad dat u hier passeert ligt een fraai open gebied: Het Molenveld. U kunt daar een korte rondwandeling van ongeveer 30 minuten maken. Het Molenveld is van oorsprong een stuifzandterrein. Het bestaat geheel uit heide. De ondergrond van de Hondsrug bestaat hier uit keileem, waarop dekzand ligt. Dit dekzand is verstoven waardoor het stuifzand is gevormd. Het Molenveld is als stuifzandgebied ontstaan in de 18e en 19e eeuw als gevolg van het afplaggen van de heide. De bewoners gebruikten de heideplaggen als bemesting voor hun akkers en als strooisel in de stallen (potstalmestmethode). Door het afplaggen van de heide verdween de natuurlijke vegetatie en kregen wind en zand vrij spel.
- E.** De oorspronkelijk kerk van Odoorn (gewijd aan de Heilige Margaretha en gebouwd in de 12e eeuw) stortte in 1634 in. In verband met de snelle bevolkingsaanwas in de eerste helft van de negentiende eeuw werd de latere kerk in 1856 wegens ruimtegebrek afgebroken, op het koor na. Blijkens een oude tekening was het schip van deze kerk tot ongeveer 1.50 m. van zwerfstenen opgebouwd Tegen het oude koor werd, in 1857, een nieuwe, grotere kerk gebouwd, die in 1897 afbrandde. Het huidige gebouw dateert uit 1898. Het oudste document waarin de naam Odoorn voorkomt is een bezegelde brief van 2 juli 1327 van het klooster Ten Nije Lichte. Odoorn (een esdorp) had tot ver in de achttiende eeuw uitsluitend een boerenbevolking (zelfs de burgemeester, de dominee en de schoolmeester waren tegelijkertijd boer).
- F.** Hier fietst u door de boswachterij Odoorn. Toen Staatsbosbeheer in 1899 werd opgericht was Nederland ernstig ontbost en was er grote vraag naar hout. In de eerste dertig jaar van zijn bestaan bracht Staatsbosbeheer het bos in Nederland weer op peil en legde veel productiebossen aan. Het hout werd onder andere gebruikt in de mijnbouw. Eind jaren zestig kon Nederland niet meer concurreren met houtproducenten in grotere landen. Ook leidden veranderingen in het denken over natuur en milieu tot groeiende kritiek op productiebossen. Sindsdien richt Staatsbosbeheer zich op de ontwikkeling van natuurlijk, gemengd bos. Rond het begin van de twintigste eeuw kwam bescherming van 'natuurschoon' en behoud van 'natuurmonumenten' op. In 1928 werd natuurbescherming officieel de tweede taak van Staatsbosbeheer. In de jaren zeventig kreeg natuurbeheer een meer offensieve aanpak: natuurherstel en -ontwikkeling. Natuur die de ruimte krijgt om zichzelf te ontwikkelen is gezonder dan natuur die alleen dankzij menselijk ingrijpen kan voortbestaan. Vanaf de jaren twintig begonnen mensen de recreatieve waarden van natuur te ontdekken. Recreatieve voorzieningen treffen en de groeiende stromen bezoekers in goede banen leiden werd de vierde taak van Staatsbosbeheer. U kunt hier zowel de oude productiebossen met zijn kaarsrechte rijen naaldbomen als de gemengde bossen die aan de natuur worden overgelaten duidelijk herkennen.
- G.** U rijdt hier langs het Oranjekanaal. Het 48 km lange kanaal is tussen 1853 en 1861 aangelegd ter ontsluiting van het veengebied ten westen van Odoorn en de Bargerven, ten oosten van Emmen. Daarnaast was het de bedoeling om de bij het graven gevonden zwerfkeien te verhandelen. Voor de exploitatie van het kanaal werd door enkele Hollandse geldschieters de Drentsche Veen- en Middenkanaal Maatschappij (DVMKM) opgericht. Aanvankelijk zou het kanaal het Middenkanaal genoemd worden, maar ter ere van koning Willem III werd de naam van het kanaal, met instemming van het hof, gewijzigd in Oranjekanaal. Helaas zijn de plannen van de oprichters niet of nauwelijks gerealiseerd. Met de keien kon weinig verdiend worden. Ook de turfwinning werd geen succes vanwege afwateringsproblemen van het veen op het kanaal. In 1923 is het kanaal als een project in het kader van de werkverschaffing verbreed en uitgediept, maar ook in de jaren daarna bleef het kanaal onrendabel. Het aantal schepen dat van het Oranjekanaal gebruik maakte viel nogal tegen. Sinds 1976 wordt het niet meer gebruikt voor scheepvaartverkeer. De betekenis van het kanaal voor de flora en fauna van het

gebied is echter steeds groter geworden en daarmee heeft het kanaal zich onbedoeld ontwikkeld tot een landschappelijk waardevol gebied.

- H. We komen bij de volgende reuzen tijdens deze fietstocht: Ellert en Brammert, de reuzen van het Ellertsveld bij Schoonoord. Schoonoord is in 1854 gesticht, na de aanleg van het Oranjekanaal. De eerste bewoners waren dan ook kanaalgravers afkomstig uit Smilde. De naam werd bedacht door de vervener Klijn en verwijst naar schoon in de betekenis van mooi. Later, tijdens de ontginning van Odoornerveen, kwamen er ook veenwerkers naar Schoonoord. Het dorp groeide snel uit tot een compleet dorp met kerken, scholen, winkels, etc. Na de tweede wereldoorlog kwam de woningbouw flink op gang en heeft het dorp zich aan beide zijden van het Oranjekanaal ontwikkeld. Bij het 100 jarig bestaan van Schoonoord in 1954 werden een aantal van de eerste plaggenhutten en veenhuisjes nagebouwd op een perceel heideveld aan de Tramstraat, wat is uitgegroeid tot het huidige openluchtmuseum "Ellert en Brammert". Voor het museum staan de beelden van deze twee mythische Drentse reuzen opgesteld. Het is zeker de moeite waard om het openluchtmuseum te bezoeken.
- I. U steekt het kanaal Buinen-Schoonoord over. Dat was bedoeld om de verbinding te vormen tussen het Oranjekanaal en het Stadskanaal. De aansluiting zou plaatsvinden via de Borger zijtak van het Oranjekanaal en het inmiddels gedempte Zuiderdiep in Nieuw-Buinen. Het kanaal is aangelegd als een werkverschaffingsproject in de jaren 1926 tot 1930. De exploitatie was in handen van een private organisatie, de N.V. Kanaalmaatschappij Buinen-Schoonoord. Het kanaal kon echter niet rendabel worden geëxploiteerd en in 1953 nam het Rijk het kanaal over. Achtereenvolgens kwam het vervolgens in handen van de provincie Drenthe en het waterschap Oostermoerse Vaart, thans Hunze en Aa's. Sinds 1966 heeft het kanaal geen scheepvaartfunctie meer, maar wordt nog alleen gebruikt ten behoeve van de recreatie.